

GEHEIM AGENT

Regelag 4/11/9/09 N.V. 2012 019

GAAT DOOR...

Eén van de taken van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) is het verzamelen van informatie over organisaties en personen waarvan zij vermoedt dat 'deze een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde of de veiligheid of andere belangen van de staat'. In elke gemeente zijn ambtenaren van politie aangewezen voor het verrichten van werkzaamheden voor de BVD, dat is de Politie Inlichtingen Dienst (PID). In Haarlem is smeris aangewezen voor dit werk. Hij maakte zich berucht toen hij in 1986 iemand benaderde om voor hem bij het onafhankelijke maandblad voor Haarlem en omgeving Omslag te spioneren. Hieronder een verslag van de gebeurtenissen en nieuwe eskapades van die afgelopen zomer de gangen naging van een Haarlemmer die beweert te beschikken over het logboek van een gezonken Russische onderzeeër.

In 1986 benaderde de agent van de Politie Inlichtingen Dienst (PID) tot tweemaal toe een Haarlemmer met de vraag eens rond te neuzen bij Omslag. wilde weten wie er bij Omslag werkzaam waren en wat hun verdere activiteiten waren. De betrokken Haarlemmer ging hier niet op in en stapte met zijn verhaal rechtstreeks naar Omslag. Omslag publiceerde naar aanleiding van de poging tot infiltratie een aantal kritische artikelen over de PID. In gemeenteraad en Tweede Kamer werden vragen gesteld over deze zaak. En op 5 augustus 1988 diende advocaat namens de redactie van Omslag een klacht over het gedrag van de PID in bij de Nationale Ombudsman. Bijna een jaar later, op 22 juni 1989, werd het onderzoek naar aanleiding van de klacht afgesloten en werden de bevindingen vastgelegd in een rapport.

Citaat: "Uit het onderzoek is gebleken, dat in de onderhavige zaak sprake is geweest van een tekortkoming in de interne informatieverstrekking. Als gevolg hiervan is interne en externe controle op activiteiten van de plaatselijke inlichtingendienst bemoeilijkt. In dit opzicht is niet juist gehandeld. Verder zijn uit het onderzoek geen feiten of omstandigheden gebleken op grond waarvan moet worden geconcludeerd, dat de BVD op onjuiste wijze uitvoering heeft gegeven aan de taak die hij eertijds op grond van het Koninklijk Besluit van 5 augustus 1972 en thans op grond van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten heeft te vervullen. Door het hoofd van de BVD is meegedeeld, dat maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat een tekortkoming in de interne informatieverstrekking als hier gesignaleerd zich niet meer zal voordoen.

Oordeel: De onderzochte gedraging van de plaatselijke inlichtingendienst van de gemeentepolitie Haarlem, die valt onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Binnenlandse Zaken, is behoorlijk, met uitzondering van het feit, dat sprake is geweest van een tekortschietende interne in-

formatieverstrekking. Met instemming is kennisgenomen van het feit, dat door het hoofd van de BVD maatregelen zijn genomen om een correcte interne informatieverstrekking te waarborgen."

Ambtelijke geheimtaal (zowel de minister van Binnenlandse Zaken als het hoofd van de BVD verstrekten inlichtingen "onder het beding van geheimhouding"; de burgemeester van Haarlem verklaarde "dat zij voor die activiteiten geen verantwoordelijkheid droeg"), waaruit niet veel duidelijk wordt. mandelde op eigen houtje.

De Nationale Ombudsman laat zich niet negatief uit over de belasting van voor Omslag de wervingspoging op zich. "Behoorlijk" noemt hij het gedrag. Daar moeten de mensen in Haarlem het meedoen.

DOELGROEP

Het lukte in 1986 niet om iemand te werven die Omslag wilde bespioneren. Niet bekend is of het hem later wel gelukt is om te werven die voor hem bij linkse wilde rondneuzen - de Nationale Ombudsman verbiedt het in elk geval niet(!) Je hoeft linkse blaadjes maar door te deren en je ziet wie voor hem die linkse clubs zijn die het voortbestaan van de Staat der landen bedreigen. In 1986 de toenmalige persvoorlichter de Haarlemse politie het in de in beslag genomen BVD-bchure van wijlen Bluf! gepubliceerd interview zo: "Zolang a er politieke onrust bestaat w er door de politie geïnfiltrate De PID gaat de gangen van de

toen hij iemand probeerde te rekruteren die de gangen van Omslag-redacteuren en medewerkers na moest gaan. Hij verstrekte over deze wervingspoging geen informatie aan de leiding van het Haarlems korps en de BVD, waardoor controle door zowel hen als de minister van Binnenlandse Zaken bemoeilijkt werd. Nadat het hoofd van de BVD door de Nationale Ombudsman op deze tekortkoming was gewezen zijn hier veranderingen in aangebracht. Welke maatregelen hiertoe zijn genomen, wensen noch de Haarlemse politie of het bureau van de Nationale Ombudsman mee te delen. Opening van zaken zou in strijd kunnen zijn met het landsbelang.

sen na die afwijkend van de van de maatschappij bezig zijn. Mensen die normaal leven worden niet gecheckt."

LOGBOEK

In de ogen van leidt Harrie Valkenier geen no leven. Sinds zijn vriend in 1985 op het strand bij Helder het logboek van een R schip vond, staan beiden in langstelling van de Marine Inlichtingendienst (Marid), een No inlichtingendienst, de BVD zelf. Op 12 juni 1985 vond op het strand bij Den Helder zwaar beschadigd boekwerkje. stond vol met tabellen en er

Russisch in geschreven. Ioen hij het 's-avonds nauwkeurig bestudeerde kon hij uit de met de hand ingevulde koördinatoren opmaken dat het om het logboek ging van een vaartuig dat de kustwateren voor Angola en Zweden had bezocht. Dit bracht hem op het idee dat het ging om één van de Russische onderzeeërs die in die tijd de territoriale wateren van Zweden schonden. De speurtocht naar de herkomst en inhoud van het logboek was begonnen.

In juli 1985 kwam via-via in contact met van de Marid. Deze was uitermate geïnteresseerd in het logboek en nam het mee voor nader onderzoek. Toen hij het logboek na drie maanden terugbezorgde was hij niet erg mededeelzaam. Hij wilde niets over de herkomst van het logboek vertellen. Vervolgens gaf het logboek voor onderzoek aan het Keddingsmuseum Dorus Rijkers, waar het op een selachtige wijze verdween. kig had fotokopieën van het logboek gemaakt. Uit onderzoek van deze fotokopieën kwam naar voren dat de in de tabellen, waarin de luchtdruk en het aantal schroefomwentelingen was bijgehouden, vermelde gegevens niet afkomstig konden zijn van een gewoon schip, maar van een militair vaartuig, waarschijnlijk een onderzeeër.

NOORSE ADMIRAAL

Andere fotokopieën had aan zijn vriend Harrie Valkenier

gegeven. Afgelopen voorjaar werd diens aandacht getrokken door het boek 'Soviet Submarine Operations in Swedish Waters 1980-1986' van Milton Leitenberg. Behalve van duikbootincidenten in Zweedse wateren maakt het boek melding van een incident in Noorwegen. Op 31 mei 1985 had de Noorse marine met vliegtuigen en schepen (vergeefs) jacht gemaakt op een mogelijk Russische onderzeeër. Dat was twaalf dagen voor de vondst van het logboek in Den Helder. Stel dat de Noorse marine bij haar jacht dieptebommen had afgeworpen om de veronderstelde onderzeeër naar de oppervlakte te dwingen en dat één van de bommen per ongeluk raak was, bedacht Valkenier: De krachtige zeestroming die in die tijd van het jaar in zuidelijke richting langs de Noorse kust gaat had het logboek dan op het strand bij Den Helder doen belanden. Valkenier en hadden inmiddels contacten gelegd met de landelijke media, waaronder VPRO-radio. Op een dag belde Valkenier vanuit de VPRO-studio naar Noorwegen, waar hij uiteindelijk admiraal aan de telefoon kreeg. Deze was een en al oor toen het logboek ter sprake kwam. Hij vroeg of hij een kopieetje kon krijgen. Valkenier stelde voor om eerst een gedeelte van het logboek toe te sturen. Na ontvangst van de vertaling van dat deel, zou hij de rest toesturen. Nadat de admiraal dit voorstel met zijn inlichtingendienst had besproken ging hij akkoord.

BEZOEK VAN

Waarschijnlijk heeft de Noorse inlichtingendienst in dezelfde tijd contact opgenomen met de BVD in Den Haag. Want enige tijd later belde geheim agent aan bij Harrie Valkenier.

die zich voorstelde als lid van de gemeentepolitie Haarlem, vertelde dat ze een telex hadden binnengekregen van Binnenlandse Zaken van een Noorse admiraal. Wat Valkenier voor iemand was, was de vraag.

In de loop van het gesprek werd duidelijk dat al het een en ander van Valkenier wist. Hij maakte suggestieve opmerkingen over diens inkomen en zijn broertje, die als informant voor de PID had gewerkt. Valkenier werd kwaad en zette hem uiteindelijk buiten de deur.

Naderhand hoorde Valkenier dat in dezelfde tijd en een paar maanden eerder ook bij een buurvrouw aan de deur was geweest, met de vraag eens wat meer over Valkenier te vertellen.

De belangstelling van voor Valkenier en het feit dat zich voorstelt als lid van de Haarlemse gemeentepolitie en niet als PID'er of BVD'er is voor Links Haarlem aanleiding vragen te stellen aan de burgemeester van Haarlem. Hoelang duurt het nog voordat wordt overgeplaatst?

IDENTIFICATIEPLICHT VERZWAARD

Het stond in een klein berichtje in de krant: minister Korthals Altes heeft zijn ontwerp voor de door hem gewenste identificatieplicht verzwaard: behalve het verzorgen van je naam wordt ook het niet willen noemen van geboortedatum en -plaats, adres en woonplaats strafbaar gesteld. Volgens de huidige wetgeving is het zelfs niet strafbaar deze personalia vals op te geven. De orde van advocaten is tegen dit voorstel, omdat het zwijgrecht te zwaar wordt aangetaast, terwijl de noodzaak ook niet duidelijk is. Op zich lijkt het strafbaar stellen van het niet opgeven van de extra personalia (in het eerdere ontwerp werd vals opgeven hiervan al strafbaar gesteld) een marginale zaak. Het betekent echter wel dat je min of meer gedwongen wordt om bijvoorbeeld een huiszoekingsadres op te geven. Hiermee werk je in hoge mate mee aan je eigen vervolging. De basis van het zwijgrecht ligt hem er nu juist in dat je dit niet hoeft. Het ligt dus toch wat minder marginaal.

Juridische dienst NM.

POLITIE PEILING

Een nieuw blad over politie en inlichtingendiensten heeft het licht gezien: Politie Peiling. Niet echt voor de man met de smalle beurs, een abonnement voor een jaar kost 80 gulden, 150 voor instellingen, losse nummers van dit maandblad kosten f13,50. Maar dat mag de pret niet drukken. Het nulnummer bestaat voor het grootste gedeelte uit 'abstracts', samenvattinkjes van allerlei artikelen in diverse bladen, van Nederlandse Jurisprudentie tot Afdruk, van FBI Law Enforcement Bulletin tot Die Neue Polizei. De abstracts zijn gerangschikt in allerlei rubrieken. Van de samenvatte artikelen kunnen telefonisch of schriftelijk fotokopieën worden besteld. Naast de abstracts, die bedoeld zijn om informatie over politionele technieken toegankelijker te maken, zal ingegaan worden op actuele onderwerpen in een of meer grote artikelen. In het nulnummer gaat dit artikel over het SIS (Schengen-Informatie Systeem) en vooral de privacy aspecten die daar aan vast zitten; het is geschreven door Peter Klerks, bekend van zijn boek 'Terreurbestrijding

in Nederland' en animator van het blad. Beetje te droog wel. Voor de freaks: Redactie Politie Peiling Houtrijkstraat 358 1013 DX AMSTERDAM Telex NEABS NL 12969 ATTN: Peter Klerks; FAX: 020-763706 t.a.v. Peter Klerks. Uitgave: St. Onderzoek voor de Samenleving. Politie Peiling is ook op IBM-formaat 5,25 inch floppy verkrijgbaar.

